

Sygn. akt IV CSK 380/17

POSTANOWIENIE

Dnia 23 lutego 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mirosława Wysocka

w sprawie z wniosku E.M.
przy uczestnictwie Z.R.
o podział majątku i dział spadku,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 23 lutego 2018 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestniczki postępowania
od postanowienia Sądu Okręgowego w G.
z dnia 2 grudnia 2016 r., sygn. akt III Ca [...],

I. odrzuca skargę kasacyjną;

**II. oddala wniosek o przyznanie kosztów pomocy prawnej
udzielonej z urzędu.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 4 stycznia 2016 r. Sąd Rejonowy w W., dokonał podziału majątku wspólnego i działu spadków po małżonkach G.R. i B.R.. Sąd ustalił, że w skład tego majątku wchodziła jedynie własność nieruchomości o wartości 233000 zł. Wnioskodawczyni E.M. i uczestniczka Z.R. były jej współwłaścicielkami po połowie. Sąd Rejonowy orzekł o podziale fizycznym tej nieruchomości, jedną jej połowę przyznając na wyłączną własność wnioskodawczyni, drugą zaś uczestniczce; nie zasądził wzajemnych spłat ani dopłat i oddalił wnioski o zwrot nakładów.

Postanowieniem z dnia 2 grudnia 2016 r. Sąd Okręgowy w G. oddalił apelację uczestniczki Z.R. od postanowienia Sądu Rejonowego, w której kwestionowała sposób dokonanego podziału i nieprzyznanie jej na wyłączną własność całej nieruchomości ewentualnie nieruchomości, która w wyniku podziału przypadła wnioskodawczyni, nieuwzględnienie znacznej różnicy wartości przydzielonych nieruchomości oraz nierozliczenie nakładów uczestniczki w wysokości 40.000 zł.

Uczestniczka, zaskarżając postanowienie oddalające w całości jej apelację, oparła skargę kasacyjną na zarzutach naruszenia art. 233 § 1 i art. 385 k.p.c., wskazując jako wartość przedmiotu zaskarżenia kwotę 116.500 zł.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje:

Zgodnie z utrwalonym w orzecznictwie stanowiskiem w tzw. sprawach działowych wartość przedmiotu zaskarżenia nie przekracza z reguły wartości udziału skarżącego w majątku wspólnym. W takich sprawach decydujące znaczenie ma wartość konkretnego interesu (roszczenia, żądania) lub składnika majątkowego, którego środek zaskarżenia dotyczy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 stycznia 2003 r., III CZ 153/02, OSNC 2004, nr 4, poz. 60). Wskazując wartość przedmiotu zaskarżenia należy uwzględniać wartość poszczególnych rzeczy lub praw, których objęcie lub nieobjęcie rozstrzygnięciem

sądu albo sposób ich podziału skarżący kwestionuje, a ponadto wartość roszczeń dochodzonych w sprawie, będących przedmiotem zaskarżenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2002 r., III CZ 98/02, OSNC 2004, nr 1, poz. 11). Ostatecznie o wartości przedmiotu zaskarżenia rozstrzyga treść zarzutów zgłoszonych w środku zaskarżenia, odnoszących się do poszczególnych składników majątkowych bądź roszczeń, przy uwzględnieniu zakresu zaskarżenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2003 r., III CZ 147/02, niepubl.).

Zgodnie z art. 519¹ § 1 k.p.c., od wydanego przez sąd drugiej instancji postanowienia co do istoty sprawy oraz od postanowienia w przedmiocie odrzucenia wniosku i umorzenia postępowania kończących postępowanie w sprawie skarga kasacyjna przysługuje - w sprawach z zakresu prawa osobowego, rzeczowego i spadkowego - chyba że przepis szczególny stanowi inaczej. W sprawach o zniesienie współwłasności i dział spadku skarga uczestnikom nie służy, jeżeli wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa, niż sto pięćdziesiąt tysięcy złotych (art. 519¹ § 4 pkt 4 k.p.c.).

Wskazana przez skarżącą wartość przedmiotu zaskarżenia nie osiągnęła tego progu, gdyż wynosi jedynie 116.500 zł. Wartość ta odpowiada udziałowi skarżącej w majątku objętym podziałem, którego wartość Sąd ustalił na kwotę 233.000 zł.

Niezależnie od tego oznaczenia, także analiza postawionych zarzutów prowadzi do jednoznacznego wniosku, że wartość przedmiotu zaskarżenia nie osiąga minimalnego progu kwotowego przewidzianego w art. 519¹ § 4 pkt 4 k.p.c. Skarżąca kwestionowała nieuwzględnienie przez Sąd przy rozliczeniach istotnej - jej zdaniem - różnicy, jaka zachodzi pomiędzy wartością budynku znajdującego się na nieruchomości, którą otrzymała wnioskodawczyni, a wartością budynku posadowionego na nieruchomości, którą otrzymała skarżąca, wynoszącej 101.501 zł, ponadto zarzuciła nieuwzięcie pod uwagę poczynionych przez nią nakładów w łącznej wysokości 40.021 zł. Zsumowanie tych kwot, mających odzwierciedlać majątkowy interes uczestniczki w zaskarżeniu orzeczenia Sądu

drugiej instancji, nawet w ich pełnej wysokości, nie doprowadziłoby do uzyskania kwoty minimalnej określonej w powołanym przepisie.

Z tych względów Sąd Najwyższy odrzucił skargę jako niedopuszczalną, na podstawie art. 398⁶ § 3 k.p.c.

Należy zauważyć, że skarga byłaby niedopuszczalna także z powodu oparcia jej wyłącznie na podstawie kasacyjnej, objętej zakazem przewidzianym w art. 398³ § 3 k.p.c.

Wniosek pełnomocnika z urzędu o zasądzenie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej podlegał oddaleniu, gdyż sporządzenie niedopuszczalnej skargi nie może być uznane za udzielenie takiej pomocy. Czynności adwokata ustanowionego z urzędu sprzeczne z zasadami profesjonalizmu nie uzasadniają przyznania mu kosztów pomocy prawnej, na co Sąd Najwyższy zwracał wielokrotnie uwagę (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 12 lutego 1999 r., II CKN 341/98, OSNC 1999, nr 6, poz. 123, z dnia 18 grudnia 2007 r., III CSK 336/07, niepubl., z dnia 29 marca 2011 r., IV CSK 593/10, niepubl. i z dnia 27 sierpnia 2014 r., III CNP 5/14, niepubl.).

O kosztach postępowania ze skargi na rzecz wnioskodawczyni nie orzeczono, ze względu na brak prawidłowego wniosku.